

Kalkulacje rolnicze

Burak cukrowy

Pod koniec 2017 roku przestały obowiązywać unijne kwoty cukrowe, które były jednym z filarów regulacji rynku cukru w Unii Europejskiej ograniczającym produkcję w krajach członkowskich. W tym samym czasie zniknął również limit WTO, ograniczający eksport cukru z Unii. Spowodowana w ten sposób zmiana była fundamentalna dla branży cukrowniczej i wpłynęła na dynamikę kształtowania się cen.

W tym samym czasie, rynek coraz bardziej otwierał się na bezcłowy import cukru pochodzący z krajów pozaunijnych. W trakcie tego procesu, ceny cukru w Unii znalazły się pod presją. Nowa sytuacja doprowadziła do skorelowania cen europejskich ze światowymi oraz do zwiększenia eksportu cukru z Europy na rynki światowe.

W styczniu zakończyła się kampania cukrownicza 2018/2019 r. To już druga kampania na nowych warunkach, gdy nie obowiązują kwoty produkcyjne cukru. Obszar uprawy buraków cukrowych w ubiegłym sezonie wyniósł 239 tys. ha, wobec 220 tys. ha w kampanii 2017/2018. Plony były zróżnicowane regionalnie w związku z niekorzystnymi warunkami pogodowymi (susza) w niektórych regionach plantacji. Średni plon wyniósł ok. 620 dt/ha, a technologiczny

plon cukru ok. 9,3 t/ha. Wg GUS w okresie od sierpnia 2018 r. do stycznia 2019 r. produkcja cukru wyniosła 2010 tys. ton i była prawie o 9% mniejsza niż w analogicznym okresie lat poprzednich. W 2019 r. cukrownie zakontraktują buraki na powierzchni 240 tys. ha. Przewiduje się, że produkcja cukru w Polsce w kampanii 2019/2020 wyniesie 2 270–2 380 tys. ton. Produkcja jest wyższa od popytu na rynku wewnętrznym wynoszącym 1 720 tys. ton i konieczny będzie duży eksport. Wg szacunków International Sugar Organization (ISO) światowa produkcja cukru w ostatnim roku obniżyła się o 2%, do 180 mln ton, natomiast konsumpcja wzrosła o 2%, do 178 mln ton. W związku z tym globalna nadwyżka produkcji cukru obniżyła się z 7,3 mln ton do 2,2 mln ton. Również w Unii Europejskiej o 15% spadła produkcja cukru i wyniosła 18,2 mln ton. Produkcja ta była większa od zapotrzebowania na rynku unijnym – 17,7 mln ton. Kraje Unii Europejskiej dostarczają ponad połowę światowej produkcji cukru buraczanego. Spośród nich największymi producentami są: Niemcy, Francja i Polska.

Z Polski w 2018 r. za granicę wywieziono 782 tys. ton cukru – (21% więcej niż w 2017 r.), w tym na rynek unijny 38% wolumenu całego krajowego eksportu. Głównym kierunkiem eksportu cukru

na rynek UE była Rumunia i Niemcy, natomiast poza UE największy eksport był do Izraela, Egiptu, Sri Lanki, Gruzji. Ze względu na wysoki poziom zapasów cukru zgromadzonych przez światowych producentów, ceny cukru na giełdach światowych utrzymują się na niskim poziomie. Na rynku krajowym ceny zbytu cukru w pierwszej połowie 2018 roku wykazywały spadek, podczas gdy w drugim półroczu przeważały nieznaczne wzrosty cen. Tendencja powolnego wzrostu cen utrzymała się też w pierwszym miesiącach 2019 r. Wg danych International Sugar Organisation w marcu br. ceny cukru białego na globalnym rynku wyniosły 350 USD/t, a cukru surowego 285 USD/t.

W Polsce cukier produkowany był dotychczas w 18 cukrowniach. Największy udział w produkcji mają cukrownie (7) należące do Krajowej Spółki Cukrowej S.A. – 39,1%, natomiast cukrownie (4) Pfeifer & Langen Polska S.A. produkują – 26,4% cukru, cukrownie (5) Suedzucker Polska S.A. – 25% oraz cukrownie (2) Nordzucker Polska S.A. tylko 9,4%.

Począwszy od 2019 roku buraki cukrowe będą przerabiane w 17 cukrowniach, ponieważ działająca od 118 lat cukrownia w lubelskim Strzyżewie zostanie wyłączona z produkcji.

Plantatorzy buraków cukrowych z województwa kujawsko-pomorskiego zawierają umowy z cukrowniami w:

- Chełmży – Nordzucker Polska S.A.,
- Kruszwicy, Nakle, Malborku – Krajowa Spółka Cukrowa S.A.,
- Głinojecku – Pfeifer & Langen.

Dla plantatorów najważniejsza jest cena skupu buraka cukrowego, która jest kluczowa dla utrzymania opłacalności tej rośliny.

Zmienność cen zbytu cukru na światowych i krajowym rynku kształtuje sytuację finansową przemysłu cukrowniczego i dochodowość uprawy buraka cukrowego, gdyż ceny skupu zawarte w umowach kontraktacyjnych są uzależnione od cen cukru. Rolnicy już kolejny sezon patrzą z obawą na niskie ceny cukru. Po zniesieniu kwotowania pozycja plantatora buraków uległa osłabieniu, warunki

kontrakcji muszą być negocjowane z cukrowniami. Negocjowana jest cena, ilość zakontraktowanych buraków, termin dostawy. Te wszystkie czynniki mają wpływ na opłacalność tej uprawy.

Tabela przedstawia kalkulację uprawy 1 ha buraków cukrowych wg cen skupu oraz wg średnich cen środków do produkcji rolnej na końcu roku 2018.

Jak pokazują wyliczenia produkcja buraków cukrowych byłaby nieopłacalna bez otrzymywanych przez rolników dopłat. Przy wsparciu plantatorów buraka dopłatami, dochód rolniczy netto z 1 ha uprawy waha się od 900 zł przy plonie 300 dt/ha do 1 729 zł przy plonie 500 dt/ha.

Wykorzystano materiały:
Rynek rolny – IERiGZ-PIB – marzec 2019 r.

Analizy Krajowego Związku Producentów Buraków Cukrowych oraz cukrowni – 2019 r.
Materiały FAPA/FAMMU na podstawie KE

Urszula Rząsa
Kujawsko-Pomorski Ośrodek
Doradztwa Rolniczego
Fot. M. Rząsa

Kalkulacja uprawy 1 ha buraka cukrowego przy różnych poziomach intensywności

Lp.	Poziom intensywności	Niski 300 dt/ha	Średni 400 dt/ha	Wysoki 500 dt/ha
	Wyszczególnienie			
A	Wartość produkcji	6 236	7 501	8 766
	Korzenie buraka cukrowego(11,3 zł/dt)	3 390	4 520	5 650
	Wysłodki buraczane	405	540	675
	JPO ¹	945	945	945
	Płatność do buraków cukrowych	1 496	1 496	1 496
1	Materiał siewny	778	778	778
2	Nawozy mineralne	843	1 160	1 776
3	Środki ochrony roślin	242	546	737
B	Koszty bezpośrednie (1+2+3)	1 863	2 484	3 291
C	Nadwyżka bezpośrednia (A-B)	4 373	5 017	5 475
4	Usługi ²	1 625	1 720	1 828
5	Praca maszyn własnych	1 125	1 145	1 184
6	Pozostałe koszty ³	723	728	734
D	Koszty pośrednie (4+5+6)	3 473	3 593	3 746
E	Koszty całkowite (B+D)	5 336	6 077	7 037
F	Koszt jednostkowy (zł/dt)	17,8	15,2	14,1
G	Dochód rolniczy netto (C-D)	900	1 424	1 729

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Kalkulacji Rolniczych” 2018, KPODR Minikowie
1 – JPO – jednolita płatność obszarowa, płatność za zazielenienie, płatność dodatkowa,
2 – Koszty związane z siewem, zbiorem i dostawą do cukrowni,
3 – Utrzymanie budynków, podatki i ubezpieczenia, pozostałe koszty.

BIURO RACHUNKOWE VAT PIT ZUS

KUJAWSKO-POMORSKI
OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO
w Minikowie

Specjaliści Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego poprowadzą dla Ciebie

- VAT w rolnictwie
 - podatek dochodowy
 - rozliczenia ZUS, kadry i płace
 - ewidencja dla beneficjentów PROW 2014-2020

Rolniku!

Rozliczasz VAT na zasadach ogólnych? Prowadzisz pozarolniczą działalność gospodarczą? Zatrudniasz pracowników? A może zamierzasz skorzystać z PROW 2014-2020?

Oferujemy Ci fachową pomoc! Zgłoś się do naszych specjalistów

**Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
w Minikowie**

89-122 Minikowo
tel.: 52 386 72 14, e-mail sekretariat@kpodr.pl

Oddział w Przysieku

ul. Parkowa 1, 87-134 Zławień Wielka,
tel. 56 611 09 19, e-mail: przysiek@kpodr.pl

Oddział w Zarzeczewie

ul. Nizinna 9, 87-801 Włocławek,
tel. 54 255 06 00, e-mail: zarzeczewo@kpodr.pl